

THE COMEDIAN AS THE LETTER C

I

The World without Imagination

Nota: man is the intelligence of his soil,
The sovereign ghost. As such, the Socrates
Of snails, musician of pears, principium
And lex. Sed quaeritur: is this same wig
Of things, this nincompated pedagogue,
Preceptor to the sea? Crispin at sea
Created, in his day, a touch of doubt.
An eye most apt in gelatines and jupes,
Berries of villages, a barber's eye,
An eye of land, of simple salad-beds,
Of honest quilts, the eye of Crispin, hung
On porpoises, instead of apricots,
And on silentious porpoises, whose snouts
Dibbled in waves that were mustachios,
Inscrutable hair in an inscrutable world.

One eats one paté, even of salt, quotha.
It was not so much the lost terrestrial,
The snug hibernal from that sea and salt,
That century of wind in a single puff.
What counted was mythology of self,
Blotched out beyond unblotching. Crispin,
The lutanist of fleas, the knave, the thane,
The ribboned stick, the bellowing breeches, cloak

EL COMEDIANT FA DE LLETRA C*

I

El món sense imaginació

Nota: l'home és la intel·ligència del seu sòl,
L'espectre sobirà. Com a tal, el Sòcrates
Dels caragols, músic de les peres, principium
I lex. Sed quaeritur: ¿aquesta pròpia perruca
De les coses, aquest pedagog embabauat,
És preceptor de la mar? Crispí, del mar estant,
Creà en el seu dia un toc de dubte.
Un ull aptíssim per a gelatines i faldilles,
Baies vilatanes, un ull de barber,
Un ull de terror, de simples meners d'ensalada,
D'edredons honestos, l'ull de Crispí, fit
En marsuins, en lloc d'albercocs,
En marsuins silencis amb els morros
Fangant en ones que eren mostatxos,
Pèl inescrutable en un món inescrutable.

Hom menja un paté, àdhuc salat, això diuen.
No era tant el terrestre perdut,
El confortable hivernal eixit d'aquestes mar i sal,
Aquest segle de vent en una sola ratxa.
El que comptava era la mitologia del jo,
Tacat fins l'intacable. Crispí,
El llaütista de les puces, el valet, el súbdit,
El bastó encintat, els pantalons bramulants, capa

* Aquest poema consta de sis cants. Aquí s'hi presenta una primícia dels tres primers.

Of China, cap of Spain, imperative haw
Of hum, inquisitorial botanist,
And general lexicographer of mute
And maidenly greenhorns, now beheld himself,
A skinny sailor peering in the sea-glass.
What word split up in cllickering syllables
And storming under multitudinous tones
Was name for this short-shanks in all that brunt?
Crispin was washed away by magnitude.
The whole of life that still remained in him
Dwindled to one sound strumming in his car,
Ubiquitous concussion, slap and sigh,
Polyphony beyond his baton's thrust.

Could Crispin stem verboseness in the sea,
The old age of a watery realist,
Triton, dissolved in shifting diaphane's
Of blue and green? A wordy, watery age
That whispered to the sun's compassion, made
A convocation, nightly, of the sea-stars,
And on the clopping foot-ways of the moon
Lay grovelling. Triton incomplicate with that
Which made him Triton, nothing left of him,
Except in faint, memorial gesturings,
That were like arms and shoulders in the waves,
Here, something in the rise and fall of wind
That seemed hallucinating horn, and here,
A sunken voice, both of remembering
And of forgetfulness, in alternate strain.
Just so an ancient Crispin was dissolved.
The valet in the tempest was annulled.
Bordeaux to Yucatan, Havana next,

De la Xina, gorra d'Espanya, vacil·lador imperiós
D'ehems, botànic inquisitorial
I lexicògraf general de capverds muts
I virginals, ara es contemplà,
Mariner prim que afitora el mirall marí.
Quin mot esclatat en síl·labes que peten,
Tempestejant sota tons multitudinaris
Daria nom a aquest cama-curt enmig del terrabastall?
Crispí fou xuclat per la magnitud.
Tot el que de vida romania encara en ell
Es reduí a un sol so teclejat a l'orella,
Commoció ubiqua, bufetada i sospir,
Polifonia més enllà del seu cop de baqueta.

¿Que podria aturar, Crispí, la verbositat del mar,
L'època antiga d'un realista aquós,
Tritó, dissolt en diafanitats canviants
De blau i de verd? Una època loquaç, aquosa,
Que xiuxiuejava per la compassió del sol,
Convocava cada nit els estels de mar,
I en els senders trotívols de la lluna
S'arrossegava. Tritó, incomplicat per allò
Que el feia Tritó, d'ell res no en va quedar,
Excepte en gestos vagues, commemoratius,
Que eren com braços i espatlles en les ones,
Aquí, quelcom en el congriar-se i esvanir-se del vent
Que semblava una botzina al·lucinant, i aquí,
Una veu afogada, de recordança
I oblit alhora, amb tons alterns.
És així que un antic Crispí fou dissolt.
El valet en la tempesta, anorreat.
De Bordeus al Yucatan, després l'Havana,

And then to Carolina. Simple jaunt.
Crispin, merest minuscule in the gales,
Dejected his manner to the turbulence.
The salt hung on his spirit like a frost,
The dead brine melted in him like a dew
Of winter, until nothing of himself
Remained, except some starker, barer self
In a starker, barer world, in which the sun
Was not the sun because it never shone
With bland complaisance on pale parasols,
Beetled, in chapels, on the chaste bouquets.
Against his pipping sounds a trumpet cried
Celestial sneering boisterously. Crispin
Became an introspective voyager.

Here was the veritable ding an sich, at last,
Crispin confronting it, a vocable thing.
But with a speech belched out of hoary darks
Noway resembling his, a visible thing.
And excepting negligible Triton, free
From the unavoidable shadow of himself
That lay elsewhere around him. Severance
Was clear. The last distortion of romance
Forsook the insatiable egotist. The sea
Severs not only lands but also selves.
Here was no help before reality.
Crispin beheld and Crispin was made new.
The imagination, here, could not evade,
In poems of plums, the strict austerity
Of one vast, subjugating, final tone.
The drenching of stale lives no more fell down.
What was this gaudy, gusty panoply?

I Carolina tot seguit. Un viatget.
Crispí, no-res minúscul enmig dels vendavals,
Va baixar veles davant de la turbulència.
La sal s'aferrava al seu esperit com gebre,
I la salmorra morta se li dissolia a dins
Com una rosada d'hivern, fins que res d'ell
No restà, sinó un jo més pur, més nu
En un món més pur, més nu, en el qual el sol
No era el sol perquè mai no brillava
Amb tova complaença sobre para-sols pàl·lids,
Es projectava en capelles, sobre els castos rams.
Davant dels espinguets de Crispí, proclamà una trompeta,
Bulliciosament, celestial escarní. Crispí
Esdevingué un viatger introspectiu.

Aquí hi havia, finalment, l'autèntic ding an sich,
I Crispí hi era de cara, una cosa vocable,
Però amb una parla eructada de tenebres seculars,
En res semblant a la seva, una cosa visible,
I fora del negligible Tritó, alliberat
De l'ombra inevitable d'ell mateix
Que s'estenia en altres llocs al seu voltant. La separació
Era evident. L'última distorsió de la romança
Abandonà l'egotista insaciable. El mar
No només separa terres, sinó també jos.
Aquí no hi havia ajuda davant de la realitat.
Crispí va contemplar i Crispí fou renovellat.
La imaginació, aquí, no pogué eludir,
En poemes de prunes, l'estricta austeritat
D'un to, vast, subjugant, final.
La mullena de vides gastades no seguí caient.
Què era aquesta panòplia fatxenda, arrauxada?

Out of what swift destruction did it spring?
It was caparison of wind and cloud
And something given to make whole among
The ruses that were shattered by the large.

II

Concerning the Thunderstorms of Yucatan

In Yucatan, the Mayas sonneteers
Of the Caribbean amphitheatre,
In spite of hawk and falcon, green toucan
And jay, still to the night-bird made their plea,
As if raspberry tanagers in palms,
High up in orange air, were barbarous.
But Crispin was too destitute to find
In any commonplace the sought-for aid.
He was a man made vivid by the sea,
A man come out of luminous traversing.
Much trumpeted, made desperately clear,
Fresh from discoveries of tidal skies,
To whom oracular rockings gave no rest.
Into a savage color he went on.

How greatly had he grown in his demesne,
This auditor of insects! He that saw
The stride of vanishing autumn in a park
By way of decorous melancholy; he
That wrote his couplet yearly to the spring,
As dissertation of profound delight,
Stopping, on voyage, in a land of snakes,
Found his vicissitudes had much enlarged

De quina destrucció rabent sorgia?
Era gualdrapa de vent i núvol
I quelcom donat per curar
Els ginys que el mar havia romput.

II

A propòsit de les tronades del Yucatan

Al Yucatan, els sonetistes Maia
De l'amfiteatre caribeny,
Malgrat el falcó i l'esperver, el tucan verd
I el gaig, continuaven implorant l'ocell nocturn
Com si les tângares de gerd a les palmeres,
Amunt en l'aire taronja, fossin bàrbares.
Però Crispí era massa pobre per trobar
En qualsevol lloc comú l'ajut que cercava.
Era un home que la mar havia fet vívid.
Un home eixit d'una travessa lluminosa,
Molt trompetejat, un home fet desesperadament clar,
Fresc de les descobertes de cels de marea,
A qui els bressoleigs oraculars no havien dat repòs.
Dins un color salvatge seguí camí.

Que bé que havia crescut en son domini,
Aquest oient d'insectes! Ell que veié
El pas de la tardor evanescent en un parc
Amb certa decorosa malenconia; ell
Que escrigué cada any un rodolí a la primavera,
Com a dissertació de goig profund,
Aturant-se, de viatge, en terra de serpents,
Trobà que les seves vicissituds havien ampliat

His apprehension, made him intricate
In moody rucks, and difficult and strange
In all desires, his destitution's mark.
He was in this as other freemen are,
Sonorous nutshells rattling inwardly.
His violence was for aggrandizement
And not for stupor, such as music makes
For sleepers halfway waking. He perceived
That coolness for his heat came suddenly,
And only, in the fables that he scrawled
With his own quill, in its indigenous dew,
Of an aesthetic tough, diverse, untamed,
Incredible to prudes, the mint of dirt,
Green barbarism turning paradigm.
Crispin foresaw a curious promenade
Or, nobler, sensed an elemental fate,
And elemental potencies and pangs,
And beautiful barenesses as yet unseen,
Making the most of savagery of palms,
Of moonlight on the thick, cadaverous bloom
That yuccas breed, and of the panther's tread.
The fabulous and its intrinsic verse
Came like two spirits parleying, adorned
In radiance from the Atlantic coign,
For Crispin and his quill to catechize.
But they came parlaying of such an earth,
So thick with sides and jagged lops of green,
So intertwined with serpent-kin encoiled
Among the purple tufts, the scarlet crowns,
Scenting the jungle in their refuges,
So streaked with yellow, blue and green and red
In beak and bud and fruity gobbet-skins,

La seva aprehensió, el feren intricat
En arrugues rampelludes, i difícil i estrany
En tots els desigs, la marca de la seva indigència.
En això era com altres homes lliures,
Sonores cloves de nou carrisquejant endins.
La seva violència era per agrandiment,
No per estupor, com fa la música
als dorments mig desperts. Va notar
que la fredor per a la seva calor venia de sobte,
i només en les faules que gargotejava
amb la seva pròpia ploma, en sa rosada indígena,
d'un rude estètic, divers, indòmit,
increïble per als melindrosos, la menta del llot,
verd barbarisme esdevenint paradigma.
Crispí va preveure una curiosa passejada,
O, més noble, sentí un fat elemental,
I elementals potències i angoixes,
I belles nuditats mai vistes,
Traient partit a la salvatgeria de les palmeres,
A la llumdelluna sobre la florescència espessa,
Cadavèrica, que fan les iuques, i al pas de la pantera.
El fabulós i el seu vers intrínsec
Arribaren com dos esperits parlamentant, ornats
Amb resplendor de la cornisa atlàntica,
Que Crispí amb la seva ploma havia de catequitzar.
Però arribaren parlamentant d'una terra
Espessa de vessants i de manats tallats de verd,
Entremesclats amb la gent serpentina enrotllada
Entre els caramulls porprats, els cims escarlates,
Flairant la jungla en els seus refugis,
Tan viat de groc, de blau i verd i roig
En bec i borró i fruitoses escorces de polpa,

That earth was like a jostling festival
Of seeds grown fat, too juicily opulent,
Expanding in the gold's maternal warmth.

So much for that. The affectionate emigrant found
A new reality in parrot-squawks.
Yet let that trifle pass. Now, as this odd
Discoverer walked through the harbor streets
Inspecting the cabildo, the façade,
Of the cathedral, making notes, he heard
A rumbling, west of Mexico, it seemed,
Approaching like a gasconade of drums.
The white cabildo darkened, the façade,
As sullen as the sky, was swallowed up
In swift, successive shadows, dolefully.
The rumbling broadened as it fell. The wind,
Tempestuous clarion, with heavy cry,
Came bluntly thundering, more terrible
Than the revenge of music on bassoons.
Gesticulating lightning, mystical,
Made pallid flutter. Crispin, here, took flight.
An annotator has his scruples, too.
He knelt in the cathedral with the rest,
This connoisseur of elemental fate,
Aware of exquisite thought. The storm was one
Of many proclamations of the kind,
Proclaiming something harsher than he learned
From hearing signboards whimper in cold nights
Or seeing the midsummer artifice
Of heat upon his pane. This was the span
Of force, the quintessential fact, the note
Of Vulcan, that a valet seeks to own,
The thing that makes him envious in phrase.

Que la terra era com un festival espentejant
De llavors grosses, massa sucosament opulent,
Dilatant-se en l'escalfor maternal de l'or.

Fins aquí, llestos. L'afectuós emigrant trobà
Una nova realitat en els esgarips del lloro.
Però deixem aquesta fotesa. I bé, mentre aquest estrany
Descobridor caminava pels carrers del port
Examinant el cabildo, la façana
De la catedral, prenent notes, va sentir
Un fragor, a l'oest de Mèxic, semblava,
Acostant-se com una faroneria de tabals.
El cabildo blanc s'enfosquí, la façana,
Ombriava com el cel, fou empassada
En ombres prestes, successives, lúgubrement.
El fragor, desencadenant-se, s'eixamplà. El vent,
Tempestuosa trompeta, amb un fort crit,
Es posà a tronar amb violència, més terrible
Que la revenja de la música amb els fagots.
Llamp gesticulant i místic, convertit
En voleiadissa pàl·lida. Aquí, Crispí s'envolà.
Un anotador també té els seus escrúpols.
S'agenollà amb els altres a la catedral,
Aquest coneixedor del fat elemental,
Conscient del pensament exquisit. La tempesta
Era una d'entre les diverses proclamacions d'aquesta mena,
Proclamant quelcom més aspre que el que havia après
En sentir gemegar els rètols en nits fredes
O veient l'artifici estiuenc de la calor
Rere el seu vidre. Aquesta fou la durada
De la força, el fet quintaessenciat, la nota
De Vulcà, el que un ajudant de cambra vol posseir,
Allò que el posa gelós en l'expressió.

And while the torrent on the roof still droned
He felt the Andean breath. His mind was free
And more than free, elate, intent, profound
And studious of a self possessing him,
That was not in him in the crusty town
From which he sailed. Beyond him, westward, lay
The mountainous ridges, purple balustrades,
In which the thunder, lapsing in its clap,
Let down gigantic quavers of its voice,
For Crispin to vociferate again.

III Approaching Carolina

The book of moonlight is not written yet
Nor half begun, but, when it is, leave room
For Crispin, fagot in the lunar fire,
Who, in the hubbub of his pilgrimage
Through sweating changes, never could forget
That wakefulness or meditating sleep,
In which the sulky strophes willingly
Bore up, in time, the somnolent, deep songs.
Leave room, therefore, in that unwritten book
For the legendary moonlight that once burned
In Crispin's mind above a continent.
America was always north to him,
A northern west or western north, but north,
And thereby polar, polar-purple, chilled
And lank, rising and slumping from a sea
Of hardy foam, receding flatly, spread
In endless ledges, glittering, submerged

I mentre el torrent sobre el teulat encara brunzia
Sentí l'alè dels Andes. La seva pensa era lliure,
I més que lliure, exaltada, absorta, profunda,
I atenta a un jo que el posseïa,
Un jo que no tenia a la ciutat irritable
De la qual va salpar. Més enllà d'on era, cap a l'oest,
Es dreçaven les carenes, balustrades de porpra,
On el tro, entre els espetecs,
Deixava anar tremolors de veu gegantines
Que Crispí hauria de vociferar altra vegada.

III

Apropant-se a Carolina

El llibre de llumdelluna no ha estat encara escrit,
Ni tan sols està a mig fer, però quan es comenci, feu lloc
Per a Crispí, feix de llenya en el foc lunar,
Que, en el xivarri del seu pelegrinatge,
Patint suosos canvis, no pogué mai oblidar
Aquesta vetlla o aquest son meditatiu,
On, de grat, les sorrudes estrofes
Llevaren, amb el temps, les sonoses, profundes cançons.
Feu lloc, doncs, en aquest llibre no escrit
Per a la llegendària llumdelluna que cremà fa temps
En la ment de Crispí per sobre d'un continent.
Per a ell, Amèrica sempre era al nord,
Un oest del nord o un nord de l'oest, però nord,
I així doncs polar, porpra-polar, glaçat
I estirat, creixent i agemolint-se en un mar
D'escuma intrèpida, reculant rotundament, estès
En plataformes d'espadats sens fi, lluentejant,

And cold in a boreal mistiness of the moon.
The spring came there in clinking pannicles
Of half-dissolving frost, the summer came,
If ever, whisked and wet, not ripening,
Before the winter's vacancy returned.
The myrtle, if the myrtle ever bloomed,
Was like a glacial pink upon the air.
The green palmettoes in crepuscular ice
Clipped frigidly blue-black meridians,
Morose chiaroscuro, gauntly drawn.

How many poems he denied himself
In his observant progress, lesser things
Than the relentless contact he desired;
How many sea-masks he ignored; what sounds
He shut out from his tempering ear; what thoughts,
Like jades affecting the sequestered bride;
And what descants, he sent to banishment!
Perhaps the Arctic moonlight really gave
The liaison, the blissful liaison,
Between himself and his environment,
Which was, and if, chief motive, first delight,
For him, and not for him alone. It seemed
Illusive, faint, more mist than moon, perverse,
Wrong as a divagation to Peking,
To him that postulated as his theme
The vulgar, as his theme and hymn and flight,
A passionately niggling nightingale.
Moonlight was an evasion, or, if not,
A minor meeting, facile, delicate.

Thus he conceived his voyaging to be
An up and down between two elements,

Submergit i fred en un baf boreal de lluna.
Arribà la primavera amb panícules dringants
De gebre mig dissolt, vingué l'estiu,
Si mai vingué, deixatat i humit, sense madurar,
Abans del retorn de la buidesa de l'hivern.
La murtra, si mai la murtra florí,
Era com un rosa glacial en l'aire.
Els bargallons verds en glaç crepuscular
Frígidament retallaven meridians blau-negres,
Clarobscur taciturn, en un dibuix reprim.

De quants poemes va privar-se
En son avenç vigilant? Coses menors
Que el contacte aferrissat que desitjava;
Quantes màscares marines desdenyà; quants de sons
No refusà la seva temperant oïda! I quins pensaments,
Com barjaules afectant la núvia segrestada;
I quants discants no va deixar de banda!
Potser l'àrtica llumdelluna verament li donà
El vincl, el vincl benaurat
Entre ell i el seu encontorn,
Que era, si ho era, motiu primordial, primera delícia,
Per a ell, i no solament per a ell. Semblava
Il·lusori, feble, més boira que no lluna, pervers,
Equivocat com una divagació cap a Pequín,
A ell, que postulava com a tema propi
El vulgar, com a tema, himne i vol,
Rossinyol apassionadament nimi.
Llumdelluna era una evasió, o, si no,
Una trobada menor, lleugera, delicada.

Així va concebre el seu viatjar
Com un amunt-i-avall entre dos elements,

A fluctuating between sun and moon,
A sally into gold and crimson forms,
As on this voyage, out of goblinry,
And then retirement like a turning back
And sinking down to the indulgences
That in the moonlight have their habitude.
But let these backward lapses, if they would,
Grind their seductions on him, Crispin knew
It was a flourishing tropic he required
For his refreshment, an abundant zone,
Prickly and obdurate, dense, harmonious,
Yet with a harmony not rarefied
Nor fined for the inhibited instruments
Of over-civil stops. And thus he tossed
Between a Carolina of old time,
A little juvenile, an ancient whim,
And the visible, circumspect presentment drawn
From what he saw across his vessel's prow.

He came. The poetic hero without palms
Or jugglery, without regalia.
And as he came he saw that it was spring,
A time abhorrent to the nihilist
Or searcher for the fecund minimum.
The moonlight fiction disappeared. The spring,
Although contending featly in its veils,
Irised in dew and early fragancies,
Was gemmy marionette to him that sought
A sinewy nakedness. A river bore
The vessel inward. Tilting up his nose,
He inhaled the rancid rosin, burly smells
Or dampened lumber, emanations blown

Fluctuació entre el sol i la lluna,
Incursió en formes or i carmesí,
Com en aquest viatge, amb tarannà de follet,
Seguit d'un retir, com donar mija volta,
I enfonsar-se en les complaences
Que en la llumdelluna tenen llur habitud.
Però si aquests relapses cap enrere, donat el cas,
L'atabalaven amb seduccions, Crispí sabia
El que li calia per refer-se,
Un tròpic florent, una zona d'abundància,
Espinosa i enterca, densa, harmoniosa,
D'una harmonia no enrarida, tanmateix,
Ni refinada per als instruments inhibits
Amb sobrecortesos registres. Es regirava, doncs,
Entre una Carolina antiga,
Una mica juvenil, un vell caprici,
I allò que se li presentava, visible i circumspecte,
Allò que veia a través de la proa del vaixell.

Arribà. L'heroi poètic sense palmes
Ni malabarismes, sense insígnies reials.
I en arribar va veure que era la primavera,
Un temps avorrible per al nihilista
O el cercador del mínimum fecund.
Desaparegué la ficció de llumdelluna. La primavera,
Tot i contendre amb proesa en els seus vel, s,
Irisada amb rosada i primerenques fragàncies,
Era per a ell un titella gemmal buscant
Musculosa nuesa. Un riu
Portà el vaixell endins. Arrufant el nas,
Ensumà la colofònia rànica, forta flaire
De fusta humida, efluvis provinents de les portes

From warehouse doors, the gustiness of ropes,
Decays of sacks, and all the arrant stinks
That helped him round his rude aesthetic out.
He savored rankness like a sensualist.
He marked the marshy ground around the dock,
The crawling railroad spur, the rotten fence,
Curriculum for the marvelous sophomore.
It purified. It made him see how much
Of what he saw he never saw at all.
He gripped more closely the essential prose
As being, in a world so falsified,
The one integrity for him, the one
Discovery still possible to make,
To which all poems were incident, unless
That prose should wear a poem's guise at last.

dels dipòsits, el gust ventós dels llibants,
El podriment dels sacs, i totes les pudors perfectes
Que li van fer escaleta en sa excursió d'estètica tosca.
Assaboria les olors fortes com un sensualista.
Va retolar el terreny pantanós al voltant del moll,
El sinuós enforcall de vies, la tanca podrida,
Pla d'estudis per al meravellós estudiant de segon.
Allò purificava. Va fer-li veure quantes coses
De les que havia vist no les havia vistes mai.
Empunyà més fort la prosa essencial,
Com si fos, en un món tan falsificat,
La sola integritat per a ell, l'única descoberta
Encara per fer, encara possible,
Per a la qual tots els poemes eren incident,
Si no fos que, a l'últim, la prosa
Vestís forma de poema.